

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

22 ноември 2017 година *

„Преюдициално запитване — Митнически съюз — Външен транзит — Пътен превоз на стоки под покритието на карнет ТИР — Член 267 ДФЕС — Компетентност на Съда да тълкува членове 8 и 11 от Конвенцията ТИР — Неприклучена операция ТИР — Отговорност на гарантиращата асоциация — Член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР — Задължение в рамките на възможното да се изиска плащане от пряко дължащото лице или лица, преди да се предяви рекламация пред гарантиращата асоциация — Обяснителни бележки, приложени към Конвенцията ТИР — Регламент (ЕИО) № 2454/93 — Член 457, параграф 2 — Митнически кодекс на Общността — Членове 203 и 213 — Лица, придобили или задържали стоките, за които са знаели или според обстоятелствата е трябвало да знаят, че са били отклонени от митнически надзор“

По дело C-224/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Върховен административен съд (България) с акт от 12 април 2016 г., постъпил в Съда на 20 април 2016 г., в рамките на производство по дело

Асоциация на българските предприятия за международни превози и пътищата (АЕБТРИ)

срещу

Началник на Митница Бургас,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, А. Rosas, С. Toader, А. Prechal (докладчик) и Е. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: М. Bobek,

секретар: М. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 април 2017 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Асоциация на българските предприятия за международни превози и пътищата (АЕБТРИ), от И. Крумов, адвокат,

* Език на производството: български.

- за Началник на Митница Бургас, като правопреемник на Митница Свиленград, от Б. Борисов, М. Петрова, П. Добрева и М. Босилкова-Колипаткова, в качеството на представители,
- за българското правителство, от Е. Петранова и Л. Захаријева, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, първоначално от М. Wasmeier, В.-R. Killmann, Е. Георгиева и L. Grönfeldt, в качеството на представители, а впоследствие от М. Wasmeier, В.-R. Killmann и Е. Георгиева, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 юли 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 267 ДФЕС, членове 8 и 11 от Митническата конвенция относно международния превоз на стоки под покритието на карнети ТИР, подписана в Женева на 14 ноември 1975 г. и одобрена от името на Европейската икономическа общност с Регламент (ЕИО) № 2112/78 на Съвета от 25 юли 1978 г. (ОВ L 252, 1978 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 1, стр. 197), изменена и публикувана в консолидиран вид с Решение 2009/477/ЕО на Съвета от 28 май 2009 г. (ОВ L 165, 2009 г., стр. 1) (наричана по-нататък „Конвенцията ТИР“ или „Конвенцията“), член 203, параграф 3, трето тире и член 213 от Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността (ОВ L 302, 1992 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 5, стр. 58), изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 на Съвета от 20 ноември 2006 г. (ОВ L 363, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 7, стр. 15) (наричан по-нататък „Митническият кодекс“) и член 457, параграф 2 от Регламент (ЕИО) № 2454/93 на Комисията от 2 юли 1993 година за определяне на разпоредби за прилагане на Митническия кодекс на Общността (ОВ L 253, 1993 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 7, стр. 3), изменен с Регламент (ЕО) № 214/2007 на Комисията от 28 февруари 2007 г. (ОВ L 62, 2007 г., стр. 6) (наричан по-нататък „Регламентът за прилагане“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Асоциацията на българските предприятия за международни превози и пътищата (АЕБТРИ), гарантираща асоциация, и началника на Митница Бургас (България) относно постановление за принудително събиране на публични държавни вземания за мито и за данък върху добавената стойност (ДДС), ведно със законната лихва, възникнали поради нередности, допуснати при международен превоз на стоки под покритието на карнет ТИР.

Правна уредба

Конвенцията ТИР

- 3 Конвенцията ТИР влиза в сила за Европейската икономическа общност на 20 юни 1983 г. (ОВ L 31, 1983 г., стр. 13). Всички държави членки също са страни по Конвенцията.
- 4 Преамбюлът на Конвенцията ТИР гласи:

„Договарящите страни,

като желаят да улеснят международния превоз на стоки с пътни превозни средства,

като считат, че подобряването на условията на превоз е един от съществените фактори за развитие на сътрудничеството между тях,

като заявяват, че подкрепят опростяването и хармонизирането на административните формалности в областта на международните превози и по-специално по границите,

се споразумяха за следното“.

5 Съгласно член 1 от Конвенцията ТИР:

„По смисъла на настоящата конвенция:

- а) „превоз ТИР“ означава превоз на стоки от отправно митническо учреждение до получаващо митническо учреждение под режима, наречен „режим ТИР“, установен с настоящата конвенция;
- б) „операция ТИР“ означава частта от един превоз ТИР, осъществена в една договаряща страна, от отправно или входно (транзитно) митническо учреждение до получаващо или изходно (транзитно) митническо учреждение;

[...]

- д) „приключване на операцията ТИР“ означава признаване от митническите органи, че операцията ТИР е редовно завършена в отделна договаряща страна. Това се установява от митническите органи на основата на съпоставяне на данните или информацията, налични в получаващото или изходното (транзитното) митническо учреждение, с тези, налични в отправното или входното (транзитното) митническо учреждение;
- е) „вносни или износни мита и такси“ означава [митата] и всички други задължения, данъци, такси и други налози, които се събират при или във връзка с вноса или износа на стоки, с изключение на таксите и налозите, ограничени до размера на приблизителните разходи за извършени услуги;

[...]

- о) „титуляр“ на карнет ТИР означава лице, на чието име е издаден карнет ТИР съгласно съответните разпоредби на конвенцията и от чието име е изготвена митническа декларация под формата на карнет ТИР, удостоверяващ желанието да се поставят стоки под режима ТИР в отправното митническо учреждение. Титулярът е отговорен за представянето на пътното превозно средство, състава от пътни превозни средства или контейнера заедно със стоката и съответния карнет ТИР в отправното митническо учреждение, транзитното митническо учреждение и получаващото митническо учреждение, като надлежно спазва съответните разпоредби на конвенцията;

[...]

- р) „гарантираща асоциация“ означава асоциация, одобрена от митническите власти на някоя договаряща страна като гарант за лицата, ползващи режима ТИР“.

6 Член 4 от Конвенцията ТИР предвижда, че за стоките, превозвани под установения с нея режим ТИР, не се заплащат или депозират вносни или износни мита и такси в транзитните митнически учреждения.

- 7 От член 3, буква б) от Конвенцията ТИР следва, че за прилагането на посочените улеснения се изисква стоките да се придружават през цялото времетраене на превоза от документ по образец, а именно карнет ТИР, който служи за контрол на редовността на операцията. Освен това Конвенцията изисква превозите да бъдат гарантирани от асоциации, одобрени от договарящите страни в съответствие с разпоредбите на член 6 от нея.
- 8 Карнетът ТИР се състои от набор от листове, съдържащи отрязък № 1 и отрязък № 2, със съответните талони, в които фигурират всички необходими данни, като двойка листове се използва за всяка територия, през която се преминава. В началото на превозната операция талон № 1 се оставя в отправното митническо учреждение. Приключването се извършва след връщането на талон № 2 от изходното митническо учреждение на същата митническа територия. Тази процедура се повтаря на всяка територия, през която се преминава, като се използват различните двойки листове, които се намират в същия карнет.
- 9 Глава II от Конвенцията ТИР е озаглавена „Издаване на карнети ТИР Отговорност на гарантиращите асоциации“ и включва членове 6—11.
- 10 Член 6, параграф 1 от Конвенцията предвижда:

„Всяка договаряща страна има право да упълномощи асоциации да издават карнети ТИР и да бъдат гаранتي пряко или посредством други сродни асоциации, при условие че са спазени минималните условия и изисквания, изложени в част I от приложение 9. Ако минималните условия и изисквания, отразени в част I от приложение 9, не са спазени, пълномощията се оттеглят“.

- 11 Член 8 от Конвенцията гласи:

„1. Гарантиращата асоциация се задължава да заплати дължимите вносни или износни мита и такси, увеличени с лихви за закъснение, начислени съгласно митническите законови и подзаконовни актове на държавата, в която е била установена нередовност в операцията ТИР. Асоциацията отговаря съвместно и солидарно за изплащането на споменатите по-горе суми с лицата, които ги дължат.

2. Когато законовите и подзаконовите актове на някоя договаряща страна не предвиждат заплащане на вносни или износни мита и такси в случаите, посочени в ал. 1, гарантиращата асоциация се задължава да заплати при същите условия сума, равна на вноските или износни мита и такси, заедно с евентуалните лихви за закъснение.

[...]

7. Когато сумите, предвидени в параграфи 1 и 2, станат изискуеми, компетентните органи са длъжни, в рамките на възможното, да изискат плащането им от лицето или лицата, пряко дължащи тези суми, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация“.

- 12 Член 11 от Конвенцията ТИР гласи:

„1. Когато операцията ТИР не е била приключена, компетентните органи нямат право да изискват от гарантиращата асоциация плащането на сумите, предвидени в член 8, параграфи 1 и 2, освен ако в едногодишен срок, считан от датата на задействането на карнета ТИР, тези органи са уведомили писмено асоциацията за неприключването. Тази разпоредба се прилага и когато сертификатът за завършване на операцията ТИР е получен в резултат на злоупотреба или измама, но тогава срокът за уведомление е две години.

2. Искането за заплащане на сумите, споменати в член 8, параграфи 1 и 2, се изпраща на гарантиращата асоциация не по-рано от три месеца от датата, на която асоциацията е била уведомена, че операцията ТИР не е била приключена или че сертификатът за завършване на операцията ТИР е бил получен в резултат на злоупотреба или измама, и не по-късно от две години след тази дата. Все пак, когато случаите са представени за разглеждане по съдебен ред в посочения по-горе двугодишен срок, искането за плащане се отправя в срок до една година от датата на окончателното влизане в сила на съдебното решение.

3. За изплащане на исканата сума гарантиращата асоциация разполага с тримесечен срок, считан от датата на предявяването на искането за заплащане. Асоциацията получава обратно изплатените суми, ако в срок от две години след датата на предявяването на искането за заплащане докаже по задоволителен за митническите органи начин, че не е имало никаква нередност, свързана с операцията ТИР по спорния превоз“.

13 Член 43 от Конвенцията ТИР гласи:

„Обяснителните бележки, които се съдържат в приложение 6 и част III от приложение 7, дават тълкуване на някои разпоредби на настоящата конвенция и на нейните приложения. Те засягат и някои препоръчителни практики“.

14 Съгласно член 48 от Конвенцията:

„Никоя разпоредба на настоящата конвенция не изключва правото на договарящите страни, които формират митнически или икономически съюз, да възприемат особени правила относно превозните операции, които започват, приключват или преминават транзит през техните територии, доколкото тези правила не намаляват предвидените в настоящата конвенция улеснения“.

15 Член 51 от Конвенцията ТИР гласи:

„Приложенията към настоящата конвенция представляват неразделна част от нея“.

16 Приложение 6 към Конвенцията ТИР съдържа по-специално следните уточнения:

„Увод към обяснителните бележки [...]“

ii) Обяснителните бележки не изменят разпоредбите на настоящата конвенция или на нейните приложения, а само уточняват съдържанието, значението и обсега им [...]

0.8.7. Параграф 7 Мерките, които компетентните органи трябва да предприемат, за да изискат плащането от пряко длъжащото лице или лица, трябва да включват поне уведомление за неприключена операция ТИР и/или изпращане на искане за заплащане по карнета ТИР. [...]

17 Част I от приложение 9 към Конвенцията ТИР съдържа следния пасаж:

„1. За да може да бъде упълномощена от договарящите страни да издава карнети ТИР и да бъде гарант за тях по смисъла на член 6 от конвенцията, асоциацията трябва да отговаря на следните минимални условия и изисквания:

[...]

д) Да има сключен писмен договор или друг вид юридически документ с компетентните органи в договарящата страна, на чиято територия се е установила. [...]

е) В писмения договор или друг вид юридически документ по смисъла на предходната буква д) трябва да се съдържа ангажираност на асоциацията, че тя:

[...]

iii) ще проверява постоянно и особено преди даване на достъп до режима ТИР дали лицата, поискали разрешението за достъп, отговарят на минималните условия и изисквания, отразени в част II от настоящото приложение;

[...]

v) ще обезпечи покритие на своята отговорност по начин, удовлетворителен за компетентните органи на договарящата страна, в която тя е регистрирана, в застрахователна компания, застрахователен пул или финансова институция. [...]

[...]“.

18 Член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР е отменен, считано от 13 септември 2012 г., като от същата дата е заменен с разпоредба с почти същото съдържание, включена в член 11, параграф 2 от Конвенцията (ОВ L 244, 2012 г., стр. 1).

19 Обяснителната бележка към новия член 11, параграф 2 гласи:

„Усилията, които компетентните органи са длъжни да предприемат за изискване на плащането от дължащото лице или лица, включват най-малко изпращането на искането за плащане до титуляря на карнета ТИР на посочения в карнета ТИР адрес, или до дължащото лице или лица, ако са различни от титуляря, в съответствие с националното законодателство. [...]“.

Митническият кодекс

20 Член 91 от Митническият кодекс се съдържа в точка I, озаглавена „[о]бщи разпоредби“, от буква Б, озаглавена „[в]ъншен транзит“, от раздел 3, озаглавен „[р]ежими с отложено плащане и митнически икономически режими“, от глава 2, „[м]итнически режими“, от дял IV, озаглавен „[м]итнически направления“, и гласи:

„1. Режимът външен транзит разрешава превоз от едно до друго място на митническата територия на Общността на:

а) необщностни стоки, без да бъдат облагани с вносни сборове и други такси и без да подлежат на мерките на търговската политика;

[...]

2. Превозът на стоки по смисъла на параграф 1 се осъществява:

а) съгласно разпоредбите за режим външен транзит в Общността;

б) под покритието на карнет ТИР (Конвенция ТИР), при условие че превозът:

1) е започнал или трябва да завърши извън границите на Общността;

[...]“.

21 Член 92 от Митническият кодекс се съдържа в същата точка I и гласи:

„1. Режимът външен транзит приключва, а задълженията на титуляра са изпълнени, когато стоките, поставени под тази процедура и изискваните документи, се представят в митническата служба по направление в съответствие с разпоредбите за въпросния режим.

2. Митническите органи освобождават режима, когато са в състояние да установят, на основание сравнение на данните, с които разполага митническа служба по изпращане с тези, с които разполага митническата служба по направление, че режимът е приключил правомерно“.

22 Член 96 от Митническият кодекс се съдържа в точка II, озаглавена „[с]пециални разпоредби, свързани с външен транзит в Общността“ от дял IV, глава 2, раздел 3, буква Б, и предвижда:

„1. Задълженото лице е титулярът на режима външен транзит в Общността. То е длъжно:

а) да представи стоките в непроменено състояние пред получаващото митническо учреждение в определения срок и при спазване на мерките, предприети от митническите органи за тяхното идентифициране;

б) да спазва разпоредбите за режима външен транзит в Общността.

2. Независимо от задълженията на титуляра на режима, посочени в параграф 1, превозвачът или получателят, който приема стоките и знае, че те са поставени под режим транзит в Общността, е длъжен също да ги представи в непроменено състояние пред получаващото митническо учреждение в определения срок и при спазване на мерките, предприети от митническите органи за тяхното идентифициране“.

23 Членове 201—216 от Митническият кодекс са обособени в глава 2, „[в]ъзникване на митническо задължение“, която се съдържа в дял VII, озаглавен „[м]итническо задължение“.

24 Съгласно член 203 от този кодекс:

„1. Вносно митническо задължение възниква при:

– отклонение от митнически надзор на стоки, подлежащи на облагане с вносни сборове.

2. Митническото задължение възниква в момента на отклонението на стоките от митнически надзор.

3. Длъжникът е:

– лицето, отклонило стоките от митнически надзор,

– лицата, участвали при отклонението на стоките, които са знаели или според обстоятелствата е трябвало да знаят, че стоките се отклоняват от митнически надзор,

– лицата, придобили или задържали стоките, които са знаели или според обстоятелствата е трябвало да знаят, че към момента на придобиване или получаване на стоките те са били отклонени от митнически надзор,

и

– когато е приложимо, лицето, отговорно да изпълни задълженията, произтичащи от временното складиране на стоките или от ползването на митническия режим, под който са били поставени стоките“.

25 Член 213 от Митническия кодекс гласи:

„Когато за едно митническо задължение има повече от един длъжник, те са солидарно отговорни за неговото заплащане“.

Регламентът за прилагане

26 Членове 454, 455, 455а и 457 от Регламента за прилагане се съдържат в раздел 2, озаглавен „[п]роцедура ТИР“, от глава 9, „[п]ревоз съгласно процедури ТИР или АТА“, от дял II, озаглавен „[м]итнически статут на стоки и транзит“, от част II, озаглавена „[у]словни митнически режими“.

27 Съгласно член 454 от посочения регламент:

„Разпоредбите на настоящия раздел се отнасят до превоза на стоки под покритието на ТИР карнети, при който се дължат вносни мита и други такси в рамките на Общността“.

28 Член 455 от Регламента за прилагане гласи:

„1. Митническите служби на държавата членка на дестинация или излизане връщат съответната част от ваучер № 2 от ТИР карнета на митническите служби на държавата членка на влизане или отпътуване без забавяне и най-много до един месец от датата на приключване на операцията ТИР.

2. Ако съответната част от ваучер № 2 от ТИР карнета не бъде върната на митническите служби на държавата членка на влизане или отпътуване в рамките на два месеца от датата на приемане на ТИР карнета, тези служби информират заинтересованата гарантираща асоциация, без това да засяга уведомяването, което трябва да се извърши съгласно член 11, параграф 1 от Конвенция ТИР.

Те също така уведомяват титуляря на ТИР карнета и канят както последния, така и заинтересованата гарантираща асоциация да предоставят доказателства, че операцията по ТИР е била приключена.

3. Доказателствата, упоменати в параграф 2, втората алинея, могат да бъдат предоставени по убедителен за митническите служби начин във формата на документи, заверени от митническите служби на държавата членка на дестинация или излизане, които идентифицират стоките и доказват, че те са били представени на митническата служба на дестинация или излизане.

[...]“.

29 Член 455а от Регламента за прилагане предвижда:

„1. Ако митническите служби на държавата членка на влизане или отпътуване не получат в рамките на четири месеца след датата на приемане на ТИР карнета доказателство, че операцията ТИР е приключена, те незабавно предприемат процедура по разследване, за да получат информацията, необходима за приключване на операцията ТИР, или, когато това не е възможно, да установят дали е възникнало митническо задължение, да идентифицират длъжника и да определят митническите служби, отговорни за вписване в сметките.

Ако митническите служби получат по-рано информация, че операцията ТИР не е била приключена или подозират, че случаят е такъв, те незабавно започват процедурата по разследване.

[...]

3. За да се стартира процедурата по разследване, митническите служби на държавата членка на влизане или отпътуване изпращат на митническите служби на държавата членка на дестинация или излизане съответно искане с цялата необходима информация.

4. Митническите служби на държавата членка на дестинация или излизане отговарят без забавяне.

[...]“.

30 Член 457 от Регламента за прилагане гласи:

„1. За целите на член 8, параграф 4 от Конвенцията ТИР, когато се извършва операция ТИР на митническата територия на Общността, всяка гарантираща асоциация, установена в Общността, може да стане отговорна за заплащане на гарантираната [с]ума на митническото задължение, отнасящо се до въпросните стоки в операцията ТИР, до ограничение от 60 000 EUR или неговата равностойност в национална валута за ТИР карнет.

2. Гарантиращата асоциация, установена в държавата членка, компетентна за събирането съгласно член 215 от Кодекса, е задължена да заплати гарантираната сума на митническото задължение.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

31 На 11 ноември 2008 г. на митнически пункт Капитан Андреево (България) е инициирана транзитна операция под покритието на карнет ТИР от „Саргут“ ООД — дружество с ограничена отговорност, установено в Турция, което в случая е едновременно титуляр на карнета и превозвач на стоките. Обявената дестинация е митнически пункт в Румъния.

32 На 29 април 2009 г., след като не получават никаква информация относно завършването на посочената операция ТИР, съгласно член 455а от Регламента за прилагане българските митнически органи започват процедура по разследване във връзка с приключването на операцията, като се обръщат към румънските митнически органи. В отговор последните посочват, че стоките и карнетът ТИР не са им били представени и че за тях не може да бъде получена информация.

33 На 8 юли 2009 г. митнически пункт Капитан Андреево изпраща за проверка на румънските митнически органи междувременно представеното му от „Саргут“ ООД копие на талон № 2 от карнета ТИР. В отговора, който българските органи получават на 28 август 2009 г., румънските органи посочват, че споменатият талон не е бил представен на получаващото митническо учреждение и че представеният документ изглежда неистински или фалшифициран.

34 На 10 септември 2009 г. началникът на митнически пункт Капитан Андреево издава решение, с което определя размера на възникналото за „Саргут“ ООД задължение за неплатени мита и ДДС, ведно със законната лихва върху вземанията. „Саргут“ ООД и АЕБТРИ са уведомени за решението.

- 35 След като началникът на Митница Свиленград (България) отхвърля жалбата, с която „Саргут“ ООД оспорва решението по административен ред, на 27 октомври 2009 г. дружеството подава жалба пред Административен съд Хасково (България), който я уважава с решение от 28 януари 2010 г. С решение от 2 ноември 2010 г. Върховният административен съд (България) отменя последното решение и отхвърля жалбата на „Саргут“ ООД, като потвърждава решението от 10 септември 2009 г.
- 36 С писмо от 15 ноември 2010 г. до АЕБТРИ е изпратено искане за заплащане на дължимите суми, което тя не изпълнява в предвидения в член 11, параграф 3 от Конвенцията ТИР тримесечен срок.
- 37 На 7 юни 2011 г. началникът на Митница Свиленград изпраща до компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите (България) искане за образуване на изпълнително производство срещу „Саргут“ ООД за изпълнение на решението от 10 септември 2009 г. След като получава уведомление от тази агенция, че няма наложени обезпечителни мерки и не са постъпвали суми за погасяване на разглежданите в главното производство задължения, на 5 септември 2012 г. началникът на Митница Свиленград издава постановление за принудително събиране на съответните суми от АЕБТРИ, потвърдено след обжалване с решение на директора на Агенция „Митници“.
- 38 АЕБТРИ подава жалба срещу постановлението, в подкрепа на която твърди, че българските органи не са спазили член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР, тъй като не са потърсили дължимите вземания първо от главните длъжници по тях.
- 39 Жалбата е отхвърлена от Административен съд Хасково, който приема, от една страна, че митническият орган е направил всичко възможно да изиска плащане на дължимите суми от „Саргут“ ООД, и от друга страна, че щом транзитната операция не е била приключена редовно, не е доказано стоките да са стигнали до получателя си и той да е трябвало да удостовери получаването им пред получаващото митническо учреждение.
- 40 АЕБТРИ подава касационна жалба срещу решението пред Върховния административен съд, който посочва най-напред, че макар да счита Съда за компетентен да тълкува съответните разпоредби от Конвенцията ТИР, намира за необходимо да се убеди в това, като му отправи въпрос в този смисъл.
- 41 По-нататък, запитващата юрисдикция отбелязва, че сроковете, предвидени в член 11, параграфи 1 и 2 от Конвенцията ТИР за уведомяване на гарантиращата асоциация при неприключване, от една страна, и за предявяване на искане за заплащане, от друга страна, в случая са спазени. Тя обаче се съмнява дали митническите органи са изпълнили задължението си по член 8, параграф 7 от Конвенцията да изискат, в рамките на възможното, плащането на разглежданите вземания от пряко дължащия ги титуляр на карнета ТИР, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация.
- 42 В това отношение запитващата юрисдикция посочва, че съгласно прието от Общото събрание на съдиите ѝ тълкувателно решение от 25 март 2003 г. „[п]ри настъпила изискуемост на вземанията по чл. 8, т. 1 и т. 2 от [Конвенцията ТИР] митническите органи могат да предявят искане за плащане пред гарантиращата асоциация, след като са предприели всички възможни действия за търсене на сумите от местните или чуждестранните лица, които пряко ги дължат“.
- 43 Оказва се обаче, че след постановяването на посоченото тълкувателно решение различни съдебни състави на Върховния административен съд са отговаряли по различен начин като последна съдебна инстанция на въпроса дали в случаи като разглеждания в главното производство са предприети такива действия.

- 44 Накрая, запитващата юрисдикция се позовава на някои доказателства, представени в производството по издаване на постановлението от 5 септември 2012 г. В това отношение тя посочва по-специално международна товарителница за превоз на процесните стоки, в която са попълнени номерът на карнета ТИР, номерът на автомобила, извършил съответния превоз, както и получателят на стоките Irem Corporation SRL Romania с поставени негов подпис и печат, и датата на получаване, 13 ноември 2008 г. Запитващата юрисдикция посочва също „документ за международна консигнация“ за стоките, на който има печат на превозвача, или в случая на „Саргут“ ООД, подпис и печат на Irem Corporation от същата дата, както и потвърждение за получаване на стоките с подпис и печат на последното дружество.
- 45 Според запитващата юрисдикция от тези документи може да се заключи, че разглежданите в главното производство стоки са получени от Irem Corporation и че при получаването им то е знаело, че същите се превозват под покритието на карнет ТИР. Няма доказателства според нея обаче стоките да са били декларирани пред получаващото митническо учреждение.
- 46 Поради това според запитващата юрисдикция Административен съд Хасково е трябвало да приеме, че за получателя на стоките е възникнало задължение по член 96, параграф 2 от Митническия кодекс сам да ги представи пред получаващото митническо учреждение. Последното обаче е удостоверило, че нито стоките, нито карнетът ТИР са му били представени.
- 47 С оглед на това според запитващата юрисдикция възниква въпросът дали за получателя може да се приеме, че е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че стоките са били отклонени от митнически надзор и че следователно той се явява лице, пряко отговорно за заплащането на задължение по смисъла на член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс, както и дали поради този факт митническата администрация не е трябвало да изиска плащане и от него, преди да премине към отговорността на гарантиращата асоциация.
- 48 При тези обстоятелства Върховният административен съд решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Компетентен ли е Съдът, с цел предотвратяване на противоречиви съдебни решения, да тълкува, по обвързващ за юрисдикциите на държавите членки начин, [Конвенцията ТИР], когато се касае за областта, уредена от член 8 и член 11 от тази Конвенция, при преценка за наличие на отговорност на гарантираща асоциация, регламентирана и в член 457, параграф 2 от [Регламента за прилагане]?
- 2) Тълкуването на член 457, параграф 2 от [Регламента за прилагане] във връзка с член 8, параграф 7 (сега член 11, параграф 2) и обяснителните бележки към тях от [Конвенцията ТИР] позволява ли да се приеме, че в случай като настоящия, при настъпила изискуемост на вземанията по член 8, параграфи 1 и 2 от [Конвенцията ТИР], митническите органи са изискали в рамките на възможното, плащането им от титуляря на карнета ТИР, пряко дължащ тези суми, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация?
- 3) Получателят, който е придобил или задържал стока, за която знае, че е превозена под покритието на ТИР карнет, за която не е установено да е представена и манифестирана пред получаващото митническо учреждение (митница по направление), следва ли да се счита, само поради тези обстоятелства, че е лице, което е трябвало да знае, че стоката е била отклонена от митнически надзор и да бъде признат за солидарен съдължник по смисъла на член 203, параграф 3, трето тире във връзка с член 213 от [Митническия кодекс]?

- 4) Ако отговорът на третия въпрос е положителен, бездействието на митническата администрация да изиска плащане на митническото задължение от този получател, пречка ли е за реализиране на отговорността, регламентирана и в член 457, параграф 2 от [Регламента за прилагане,] на гарантираща асоциация по член 1, [буква р)] от [Конвенцията ТИР]?”.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 49 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Съдът е компетентен да се произнесе преюдициално по тълкуването на членове 8 и 11 от Конвенцията ТИР.
- 50 В това отношение от постоянната практика на Съда следва, че сключено от Съюза международно споразумение представлява акт на институция на Съюза по смисъла на член 267, първа алинея, буква б) ДФЕС и, след като то влезе в сила, разпоредбите му стават неразделна част от правния ред на Съюза, поради което Съдът е компетентен да се произнеса преюдициално по тълкуването на такова споразумение (вж. по-специално решения от 30 април 1974 г., *Haegeman*, 181/73, EU:C:1974:41, т. 3—6, както и от 4 май 2010 г., *TNT Express Nederland*, C-533/08, EU:C:2010:243, т. 60 и цитираната съдебна практика).
- 51 Както бе отбелязано в точки 1—3 от настоящото решение, Конвенцията ТИР, страни по която са и всички държави членки, е одобрена от името на Общността с Регламент № 2112/78 и е влязла в сила за Общността на 20 юни 1983 г.
- 52 Що се отнася по-конкретно до разпоредбите на членове 8 и 11 от Конвенцията ТИР, на които запитващата юрисдикция се позовава във въпроса си, следва да се напомни, че същите уреждат по същество отговорността на гарантиращите асоциации за заплащане на вносните мита и такси при нередовности в операция ТИР, както и условията, при които компетентните митнически органи могат да се позоват на тази отговорност. В този смисъл посочените разпоредби целят най-вече да гарантират събирането на митата, улеснявайки при това митническите операции по външен транзит на стоки.
- 53 Предвид изложеното Съдът е компетентен да тълкува членове 8 и 11 от Конвенцията ТИР, които са митнически разпоредби и по чийто обхват той впрочем вече се е произнасял преюдициално (вж. по-специално решения от 23 септември 2003 г., *BGL*, C-78/01, EU:C:2003:490, т. 47 и 70, от 5 октомври 2006 г., *Комисия/Германия*, C-105/02, EU:C:2006:637, т. 80 и 82, от 5 октомври 2006 г., *Комисия/Белгия*, C-377/03, EU:C:2006:638, т. 67—70, 86 и 88 и от 14 май 2009 г., *Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely*, C-161/08, EU:C:2009:308, т. 34—36).
- 54 Поради това на първия въпрос следва да се отговори, че Съдът е компетентен да се произнеса преюдициално по тълкуването на членове 8 и 11 от Конвенцията ТИР.

По втория въпрос

- 55 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 457, параграф 2 от Регламента за прилагане във връзка с член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство митническите органи са изпълнили задължението си по втората разпоредба да изискат в

рамките на възможното плащането на съответните вносни мита и такси от титуляря на карнета ТИР като лице, пряко дължащо тези суми, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация.

- 56 Следва най-напред да се напомни, че правата и задълженията на гарантиращата асоциация се уреждат едновременно от Конвенцията ТИР, правната уредба на Съюза и сключения съгласно националното право гаранционен договор между споменатата асоциация и съответната държава членка (вж. в този смисъл решение от 5 октомври 2006 г., Комисия/Белгия, C-377/03, EU:C:2006:638, т. 84 и цитираната съдебна практика).
- 57 В случая целта на преюдициалния въпрос е да се определят действията, които компетентните митнически органи са длъжни да предприемат спрямо титуляря на карнет ТИР в качеството му на лице, пряко дължащо възникнали поради нередовности при операция ТИР мита и такси, преди да могат да изискат плащането на тези суми от гарантиращата асоциация.
- 58 Конвенцията ТИР съдържа разпоредба, специално посветена на тази проблематика, която следователно би трябвало да се разгледа с предимство. Член 8, параграф 7 от Конвенцията всъщност предвижда, че преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация, компетентните органи са длъжни, в рамките на възможното, „да изискат плащането [на съответните суми] от лицето или лицата, [които] пряко [ги] дължа[т]“.
- 59 Що се отнася до правната уредба на Съюза, следва да се отбележи, че Митническият кодекс и Регламентът за прилагане съдържат разпоредби, с които въвеждат предвидения от Конвенцията ТИР режим в нея, като същевременно уточняват някои правила за прилагането му, но тези разпоредби не уточняват нищо за конкретните мерки, които компетентните органи следва да предприемат, за да изискат плащането на разглежданите суми от лицето или лицата, които пряко ги дължат, преди да могат да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация.
- 60 Всъщност член 457, параграф 2 от Регламента за прилагане, на който запитващата юрисдикция се позовава във въпроса си, потвърждава ясно принципа, че гарантиращата асоциация е задължена да заплати гарантираната сума на митническото задължение, без обаче тази разпоредба да съдържа каквито и да било процесуални предписания относно условията за предявяване на рекламация пред такава асоциация.
- 61 Предвид изложеното в случая следва да се разгледа само обхватът на член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР.
- 62 Що се отнася до тълкуването на тази разпоредба, необходимо е да се напомни, че съгласно постоянната практика на Съда международните договори трябва да се тълкуват не единствено с оглед на това как е формулиран текстът им, а и в светлината на техните цели. Член 31 от Виенската конвенция от 23 май 1969 г. за правото на договорите и член 31 от Виенската конвенция от 21 март 1986 г. за правото на договорите между държави и международни организации или между международни организации, които в този смисъл изразяват общото международно обичайно право, уточняват в това отношение, че договорът трябва да се тълкува добросъвестно в съответствие с обикновеното значение, което следва да се дава на термините на договора в техния контекст, а също така и в духа на обекта и целите на договора (решение от 10 януари 2006 г., IATA и ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 63 В случая следва веднага да се отбележи, че в приложение 6 към Конвенцията ТИР се съдържат обяснителни бележки, които — както се уточнява в член 43 от същата конвенция — дават тълкуване на някои от нейните разпоредби. Член 51 от Конвенцията ТИР пък предвижда, че приложенията към същата представляват неразделна част от нея. Накрая, съгласно точка ii) от

увода към обяснителните бележки, които се съдържат в приложение 6 към Конвенцията, споменатите обяснителни бележки не изменят разпоредбите от същата, а само уточняват съдържанието, значението и обсега им.

- 64 Впрочем, като се има предвид моментът на настъпване на фактите в главното производство, в случая следва да се разгледа цитираният в точка 16 от настоящото решение текст на обяснителната бележка към член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР. За сметка на това обяснителната бележка към член 11, параграф 2 от посочената конвенция — в цитираната в точка 19 от настоящото решение редакция, в сила от 13 септември 2012 г., на която запитващата юрисдикция също се позовава във въпроса си — не може да бъде взета предвид за целите на главното производство, тъй като не е приложима *ratione temporis*.
- 65 Най-напред, що се отнася до това как е формулиран текстът на член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР — за която следва преди всичко да се напомни, че е съставена на английски, френски и руски език и че за автентични се приемат текстовете ѝ на тези три езика — то посочената разпоредба предвижда, че когато митата и таксите по член 8, параграфи 1 и 2 от Конвенцията станат изискуеми, компетентните органи са длъжни, в рамките на възможното, „да изискат плащането“ им от лицето или лицата, пряко дължащи тези суми, преди да предявят „рекламация“ пред гарантиращата асоциация.
- 66 Следва да се констатира, че изразът „да изискат плащането“ и „require payment“, използвани съответно в текста на френски и английски език на член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР, не е нито ясен, нито недвусмислен, що се отнася по-специално до естеството на конкретните действия, които той може да предполага от страна на съответните компетентни органи.
- 67 От своя страна обяснителната бележка към член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР уточнява, че мерките, които компетентните органи трябва да предприемат, за да изискат такова плащане, трябва „поне“ да включват „уведомление за неприключена операция ТИР и/или изпращане на искане за заплащане по картата ТИР“.
- 68 Макар в споменатата обяснителна бележка да се посочва по-ясно, отколкото в самия текст на член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР, че за да се изиска плащането от пряко дължащото вземането лице, може евентуално да е достатъчно да му е изпратено уведомление за липса на приключване и/или искане за заплащане, все пак остава въпросът, щом като в тази обяснителна бележка е използвано наречието „поне“, дали, и евентуално при какви условия, изпълнението на правилото по член 8, параграф 7 би могло да налага компетентните митнически органи да изпълнят нещо повече от така определените минимални изисквания.
- 69 От изложеното следва, че сами по себе си нито текстът на член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР, нито текстът на обяснителната бележка към тази разпоредба позволяват да се определят какви конкретни действия трябва да предприемат митническите органи спрямо пряко дължащото вземането лице, за да изпълнят задължението си по член 8, параграф 7.
- 70 По-нататък, що се отнася до нейния контекст, за целите на тълкуването последната разпоредба следва да се разгледа спрямо общата структура на конвенцията, от която е част, както и спрямо всички съдържащи се в нея разпоредби (вж. в този смисъл решение от 30 април 1974 г., *Haegeman*, 181/73, EU:C:1974:41, т. 10).
- 71 В това отношение следва да се напомни, на първо място, че съгласно член 4 от Конвенцията ТИР за стоките, превозвани под установения с нея режим ТИР, не се заплащат или депозират вносни или износни мита и такси в транзитните митнически учреждения.

- 72 Както Съдът вече е подчертал, за да се приложат посочените улеснения, Конвенцията изисква по-специално превозите да бъдат гарантирани от асоциации, одобрени от договарящите страни в съответствие с разпоредбите на член 6 от нея (вж. в този смисъл решение от 23 септември 2003 г., BGL, C-78/01, EU:C:2003:490, т. 5).
- 73 От член 6, параграф 1 от Конвенцията ТИР следва също, че за да бъде упълномощена да издава карнети ТИР и за да не бъдат тези ѝ пълномощия оттеглени, съответната асоциация трябва да спазва минималните условия и изисквания, изложени в част I от приложение 9 към Конвенцията. Сред споменатите условия и изисквания спадат, видно от посочената част I, точка 1, буква е), подточки iii) и v), ангажираност на асоциацията, от една страна, да проверява постоянно и особено преди даване на достъп до режима ТИР дали лицата, поискали разрешението за достъп, отговарят на минималните условия и изисквания, отразени в част II от приложение 9 към Конвенцията ТИР, и от друга страна, да обезпечи покритие на своята отговорност в застрахователна компания, застрахователен пул или финансова институция.
- 74 В този смисъл гаранцията, която се изисква от одобрената асоциация, цели обезпечаване, а заедно с това и облекчаване на ефективното събиране от компетентните митнически органи на неплатени мита и такси в случаи на злоупотреба с напомнените в точка 71 от настоящото решение улеснения при ангажиране на отговорността на споменатата асоциация за надлежно изпълнение на възложените ѝ в рамките на прилагането на режима ТИР задължения.
- 75 От това по-специално следва, че изискването, предвидено в член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР, плащането на разглежданите суми да се изиска най-напред от пряко дължащото ги лице не може да се тълкува по такъв начин, че конкретното му изпълнение да поражда риск от загуба на съответните мита и такси. Споменатото изискване не би могло да води и до налагане на компетентния митнически орган на прекомерни процесуални задължения, които въобще не биха отчели свойствените за гарантиращата асоциация отговорности за прилагане на режима ТИР и които биха били несъвместими с посочената в предходната точка цел да се улесни събирането на митническото задължение.
- 76 Да се изисква от компетентния митнически орган да изчерпи най-напред всички възможни способности за събиране, с които разполага срещу пряко дължащото вземането лице или лица, поради което да трябва евентуално да предявява претенции по съдебен ред и да започва изпълнително производство срещу лица, които е възможно да са установени в други държави членки или, както е в случая в главното производство, в трета държава, би довело обаче, първо, до излагане на споменатия орган — като се имат предвид свързаните с предприемането на такива действия срокове — на риска вече да не може да събере разглежданите суми от гарантиращата асоциация. Всъщност в това отношение следва по-специално да се имат предвид сроковете, в рамките на които по силата на член 11, параграф 2 от Конвенцията ТИР искането за заплащане трябва да се предяви на гарантиращата асоциация.
- 77 Второ, такова изискване би имало за последица да наложи на митническия орган извършването на действия, които биха могли евентуално да се окажат изключително тежки и несъвместими както с обстоятелството, че по същество отпадането на депозирането на мита и такси съгласно член 4 от Конвенцията ТИР цели да позволи на споменатия орган да избегне необходимостта от предприемане на именно такива действия, така и с установеното от Конвенцията разпределение на отговорностите между митническите органи и гарантиращите асоциации.
- 78 Освен това споменатото изискване би довело също и до значителен риск при неплатежоспособност на пряко дължащото вземането лице евентуално високите разходи по принудителното събиране да трябва в крайна сметка да бъдат понесени от митническия орган.

- 79 На второ място, от член 8, параграф 1 от Конвенцията ТИР следва, че с гаранционния договор гарантиращите асоциации се задължават да заплащат митата, дължими от пряко дължащите ги лица, и отговарят съвместно и солидарно с тях за изплащането на съответните суми, дори и по силата на член 8, параграф 7 от същата конвенцията компетентните органи да са длъжни, в рамките на възможното, да изискат плащането им от пряко дължащото ги лице, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация (вж. в този смисъл решение от 5 октомври 2006 г., Комисия/Белгия, C-377/03, EU:C:2006:638, т. 86).
- 80 Както обаче по същество отбелязва генералният адвокат в точка 44 от заключението си, наличието на такава отговорност означава, че самата гарантираща асоциация е солидарен съдължник, съвместно с пряко дължащите разглежданите суми лица. Освен това от самото естество на солидарната отговорност следва, че всеки длъжник е отговорен за цялата сума на дълга и че кредиторът по принцип е свободен да поиска плащането на този дълг от един или от повече длъжници по свой избор (вж. в този смисъл решение от 18 май 2017 г., Latvijas dzelzceļš, C-154/16, EU:C:2017:392, т. 85).
- 81 Тъй като отговорността на гарантиращата асоциация спрямо митническия орган е съвместна и солидарна, изискването по член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР плащането на разглежданите суми да се изиска от пряко дължащото ги лице не може да се тълкува по начин, който да води в крайна сметка до положение, при което отговорността на гарантиращата асоциация се превръща в по същество напълно субсидиарна отговорност спрямо тази на споменатото лице. Такъв би бил случаят, ако посоченото изискване налагаше на компетентната митническа администрация задължение да извършва действия по събиране на вземането от пряко дължащото го лице до етапа на изпълнението.
- 82 Накрая, що се отнася до целите на Конвенцията ТИР, от преамбюла ѝ следва, че договарящите страни я сключват с намерението „да улеснят международния превоз на стоки с пътни превозни средства“, като считат, че „подобряването на условията на превоз е един от съществените фактори за развитие на сътрудничеството между тях“, и като заявяват, че „подкрепят опростяването и хармонизирането на административните формалности в областта на международните превози и по-специално по границите“.
- 83 Целта на системата ТИР — установена от Конвенцията, чието заглавие впрочем само по себе си разкрива характера ѝ на митническа конвенция — е, както отбелязва съображение 2 от Решение 2009/477, да позволи в рамките на международен транзитен режим да бъдат превозвани стоки с минимална намеса от страна на транзитните митнически администрации и да предостави, чрез международната гаранционна верига, сравнително лесен достъп до необходимите гаранции.
- 84 Тълкуване на член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР в смисъл, че компетентният митнически орган е длъжен да изчерпи всички възможности за събиране срещу лицето или лицата, пряко дължащи вземането, преди да може да изиска плащането му от гарантиращата асоциация, би засегнало обаче самия баланс, който съществува между, от една страна, предоставяните от член 4 от Конвенцията ТИР улеснения, и от друга страна, едно от съществените условия, от които трябва да се ръководи тяхното прилагане, а именно носената от гарантиращата асоциация особена отговорност.
- 85 Както отбелязва генералният адвокат в точка 48 от заключението си, такова тълкуване следователно би застрашило постигането на преследваната от Конвенцията ТИР цел да се улесни международният превоз на стоки с пътни превозни средства.
- 86 С оглед на всичко изложено член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР във връзка с обяснителната бележка към споменатата разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че митнически орган е изпълнил задължението си да изиска плащане от пряко дължащото вземането лице, ако е спазил следващите от споменатата обяснителна бележка минимални изисквания.

- 87 В случая е безспорно, че преди да приемат постановлението от 5 септември 2012 г. за принудително събиране от АЕБТРИ на разглежданите в главното производство вземания, компетентните митнически органи са уведомили титуляря на карнета ТИР за неприключената операция ТИР и са поискали от него да плати вземанията, така че, поне що се отнася до този титуляр, минималните изисквания, следващи от обяснителната бележка към член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР, са изпълнени. Нещо повече, споменатите органи дори са надхвърлили тези минимални изисквания, тъй като, след като са изискали плащане от гарантиращата асоциация, са се обърнали и към компетентните данъчни органи с искане за образуване на изпълнително производство срещу титуляря.
- 88 При тези обстоятелства на втория въпрос следва да се отговори, че член 8, параграф 7 от Конвенцията ТИР трябва да се тълкува в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство митническите органи са изпълнили задължението по споменатата разпоредба да изискат, в рамките на възможното, плащането на съответните вносни мита и такси от титуляря на карнета ТИР като пряко дължащо тези суми лице, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация.

По третия въпрос

- 89 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 203, параграф 3, трето тире и член 213 от Митническият кодекс трябва да се тълкуват в смисъл, че обстоятелството, че получател е придобил или задържал стоки, за които е знаел, че са били превозвани под покритието на карнет ТИР, и фактът, че не е установено тези стоки да са били представени и манифестирани пред получаващото митническо учреждение, сами по себе си са достатъчни, за да се приеме, че такъв получател е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че стоките са били отклонени от митнически надзор по смисъла на първата от посочените разпоредби, така че да трябва да бъде признат за солидарен съдължник за митническото задължение по силата на втората от тези разпоредби.
- 90 Следва най-напред да се напомни, че съгласно член 1, буква о) от Конвенцията ТИР титулярят на карнет ТИР е отговорен за представянето на пътното превозно средство, състава от пътни превозни средства или контейнера заедно със стоката и съответния карнет ТИР в отправното митническо учреждение, транзитното митническо учреждение и получаващото митническо учреждение.
- 91 Като се има предвид това, Конвенцията ТИР допуска договаряща по нея страна да предвиди в законодателството си, че и други лица, освен титуляря на карнет ТИР, също могат да бъдат считани за пряко дължащи вносните мита и такси по член 8, параграф 1 от нея. Всъщност в последната разпоредба се използва множествено число за „лицата, които [...] дължат“ и с които гарантиращата асоциация може да се окаже съвместно и солидарно отговорна за изплащането на сумите, докато в член 8, параграф 7 от Конвенцията се говори за плащане на споменатите суми от „лицето или лицата, пряко дължащи“ същите тези суми.
- 92 Що се отнася до правото на Съюза, важно е по-специално да се напомни, че съгласно член 203, параграф 1 от Митническият кодекс при отклонение от митнически надзор на стоки, подлежащи на облагане с вносни сборове, възниква вносно митническо задължение (решение от 20 януари 2005 г., Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, т. 18 и цитираната съдебна практика).
- 93 От практиката на Съда следва, че съдържащото се в споменатата разпоредба понятие „отклонение от митнически надзор“ трябва да се разбира като обхващащо всяко действие или бездействие, което има за последица, макар и само временно, да възпрепятства достъпа на

компетентния митнически орган до стоката под митнически надзор и извършването на предвидения в член 37, параграф 1 от Митническият кодекс контрол (решение от 20 януари 2005 г., *Honeywell Aerospace*, C-300/03, EU:C:2005:43, т. 19 и цитираната съдебна практика).

- 94 Такъв е случаят, когато, също като в главното производство, отправното митническо учреждение за съответна пратка, превозвана съгласно режим външен транзит под покритието на карнет ТИР, констатира, че същата не е представена в получаващото митническо учреждение и че за нея режимът ТИР не е приключен (вж. по аналогия решение от 20 януари 2005 г., *Honeywell Aerospace*, C-300/03, EU:C:2005:43, т. 20).
- 95 Що се отнася до длъжащите вземането лица, следва най-напред да се напомни, че с влизането в сила на Митническият кодекс законодателят на Съюза е възнамерявал да уреди изчерпателно условията за определяне на длъжниците по митнически задължения (решение от 17 ноември 2011 г., *Jestel*, C-454/10, EU:C:2011:752, т. 12 и цитираната съдебна практика).
- 96 В случай на митническо задължение, възникнало поради неправомерно отклоняване на стоки от митнически надзор, лицата, които могат да бъдат длъжници по това митническо задължение, са изброени в член 203, параграф 3 от Митническият кодекс, който разграничава четири категории възможни длъжници.
- 97 Сред тях съгласно член 203, параграф 3, трето тире от Митническият кодекс са лицата, които са придобили или задържали разглежданите стоки и които са знаели или според обстоятелствата е трябвало да знаят, че към момента на придобиване или получаване на стоките те са били отклонени от митнически надзор.
- 98 Видно от точки 44 и 45 от настоящото решение, запитващата юрисдикция, като посочва определени документи, чийто произход и датата, на която са били представени, не се уточняват, приема, че от тях единствено може да се заключи, че при получаване на разглежданите в главното производство стоки получателят им е знаел или е трябвало да знае, че те са били превозвани под покритието на карнет ТИР. Същите документи според нея обаче не позволяват да се установи, че стоките са били представени пред получаващото митническо учреждение.
- 99 В това отношение е важно най-напред да се отбележи, че — обратно на твърдението в акта за преюдициално запитване, от което запитващата юрисдикция изхожда в разсъжденията си, довели я до въпроса за обхвата на член 203, параграф 3, трето тире от Митническият кодекс — член 96, параграф 2 от същия кодекс в никакъв случай не може да се тълкува в смисъл, че получателят на стоките, който в този смисъл при получаването им е знаел, че същите се превозват под покритието на карнет ТИР, но не се е уверил, че те са били представени пред получаващото митническо учреждение, е бил длъжен, по силата на последната посочена разпоредба, сам да му ги представи.
- 100 Всъщност член 96, параграф 2 от Митническият кодекс не е приложим по отношение на превоз на стоки под покритието на карнет ТИР.
- 101 Видно от член 91, параграф 2, букви а) и б) от посочения кодекс, превозът на стоки под режим на външен транзит се осъществява или „съгласно разпоредбите за режим външен транзит в Общността“, или „под покритието на карнет ТИР“.
- 102 Както обаче следва от самото заглавие на частта, в която се съдържа, член 96 от посочения кодекс представлява специална разпоредба, свързана с външния транзит на Общността.

- 103 Следователно, от една страна, получателят на стоки, превозвани под покритието на карнет ТИР, не може да се счита за лице, отговорно да изпълни задълженията, произтичащи от ползването на митническия режим, под който са били поставени стоките, по смисъла на член 203, параграф 3, четвърто тире от Митническия кодекс.
- 104 Ето защо, от друга страна, член 96, параграф 2 от Митническия кодекс е изцяло ирелевантен към въпроса дали в случай като разглеждания в главното производство получателят на стоките би могъл да има качеството на длъжник по митническо задължение по силата на член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс.
- 105 Що се отнася до последната разпоредба, както бе напомнено в точка 97 от настоящото решение, текстът ѝ предвижда, че такова качество трябва да се счита за придобито, ако се установи, от една страна, че получателят на стоките ги е придобил или задържал, и от друга страна, че е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че към момента на придобиване или получаване на стоките те са били отклонени от митнически надзор. В този смисъл член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс се отнася до лице, което, макар да не е извършител на неправомерното отклоняване от митнически надзор, довело до възникване на митническото задължение, и макар самото то да не е било длъжно да осъществи действията по митническото оформяне, все пак, поради факта че е придобило или задържало стоките, е участвало в неправомерното отклоняване или преди, или след извършването му (вж. по аналогия решение от 25 януари 2017 г., *Ultra-Brag*, C-679/15, EU:C:2017:40, т. 22).
- 106 Второто от условията, които член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс поставя, предполага конкретно към момента на придобиване или получаване на разглежданите стоки получателят да е знаел или според обстоятелствата да е трябвало да знае, че стоките не са били представени пред получаващото митническо учреждение и че следователно дължимите евентуално мита и такси не са били платени. В този смисъл качеството на „длъжник“ по смисъла на член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс е подчинено на условия, които се основават на субективни елементи, а именно дали лицата, физически или юридически, са участвали умишлено в действията по придобиване или задържане на отклонените от митнически надзор стоки (вж. по аналогия решение от 3 март 2005 г., *Papismedov* и др., C-195/03, EU:C:2005:131, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 107 Споменатото условие се отнася до фактически съображения, поради което, предвид разпределението на правомощията между юрисдикциите на Съюза и националните юрисдикции, изпълнението му в конкретен случай следва да се преценява от последните (вж. по аналогия решение от 17 ноември 2011 г., *Jestel*, C-454/10, EU:C:2011:752, т. 21 и цитираната съдебна практика).
- 108 За тази цел националните юрисдикции трябва по същество да извършат цялостна преценка на обстоятелствата по делото, с което са сезирани (вж. по аналогия решение от 17 ноември 2011 г., *Jestel*, C-454/10, EU:C:2011:752, т. 23), като вземат предвид именно цялата информация, с която е разполагал получателят или с която според обстоятелствата е трябвало да е наясно с оглед по-специално на договорните си задължения (вж. по аналогия решение от 17 ноември 2011 г., *Jestel*, C-454/10, EU:C:2011:752, т. 25), както евентуално и опита на получателя като икономически оператор в областта на вноса на стоки, превозвани под покритието на карнети ТИР.
- 109 В случая въпросът на запитващата юрисдикция по-точно е дали само по себе си обстоятелството, че получателят е придобил или задържал стоки, като с оглед на получените или подписаните от него при получаването им документи е знаел или е трябвало да знае, че същите се превозват под покритието на карнет ТИР, но и не е установено те да са били представени и манифестирани пред получаващото митническо учреждение, е достатъчно, за да

се приеме, че получателят е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че стоките са били отклонени от митнически надзор по смисъла на член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс.

- 110 Да се приеме подобно тълкуване на посочената разпоредба по същество би означавало обаче да се заключи посредством необорима презумпция, че само поради факта, че получателят е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че стоките, които приема, са били превозени под покритието на карнет ТИР, той е знаел или е трябвало да знае, че същите не са били — ако се предположи, че случаят е такъв — представени пред получаващото митническо учреждение.
- 111 Такова тълкуване, което не отчита субективните условия по член 203, параграф 3, трето тире от Митническия кодекс, би било несъвместимо както с намерението на законодателя на Съюза, напомнено в точка 95 от настоящото решение, да уреди изчерпателно условията за определяне на длъжниците по митнически задължения, така и със самия текст и цел на разпоредбата (вж. по аналогия решение от 23 септември 2004 г., *Spedition Ulustrans*, C-414/02, EU:C:2004:551, т. 39, 40 и 42).
- 112 В този контекст следва по-специално да се подчертае, че никоя разпоредба от Конвенцията ТИР или от правната уредба на Съюза няма за цел или последица налагане на лично задължение върху получателите на стоки, превозвани под покритието на карнет ТИР, да се уверят, че доставените им стоки са били представени пред получаващото митническо учреждение.
- 113 С оглед на всичко изложено на третия въпрос следва да се отговори, че член 203, параграф 3, трето тире и член 213 от Митническия кодекс трябва да се тълкуват в смисъл, че обстоятелството, че получател е придобил или задържал стоки, за които е знаел, че са били превозвани под покритието на карнет ТИР, и фактът, че не е установено тези стоки да са били представени и манифестирани пред получаващото митническо учреждение, сами по себе си не са достатъчни, за да се приеме, че такъв получател е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че стоките са били отклонени от митнически надзор по смисъла на първата от посочените разпоредби, така че получателят да трябва да бъде признат за солидарен съдължник по митническото задължение по силата на втората от тези разпоредби.

По четвъртия въпрос

- 114 Както следва и от самия му текст, четвъртият въпрос се поставя от запитващата юрисдикция само при условие че отговорът на Съда на третия въпрос е положителен. Тъй като обаче отговорът му е отрицателен, четвъртият въпрос не следва да се разглежда.

По съдебните разноски

- 115 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Съдът е компетентен да се произнася преюдициално по тълкуването на членове 8 и 11 от Митническата конвенция относно международния превоз на стоки под покритието на карнети ТИР, подписана в Женева на 14 ноември 1975 г. и одобрена от името на Европейската икономическа общност с Регламент (ЕИО) № 2112/78 на Съвета от 25 юли 1978 г., изменена и публикувана в консолидиран вид с Решение 2009/477/ЕО на Съвета от 28 май 2009 г.
- 2) Член 8, параграф 7 от Митническата конвенция относно международния превоз на стоки под покритието на карнети ТИР, одобрена от името на Общността с Регламент № 2112/78, изменена и публикувана в консолидиран вид с Решение 2009/477, трябва да се тълкува в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство митническите органи са изпълнили задължението по споменатата разпоредба да изискат, в рамките на възможното, плащането на съответните вносни мита и такси от титуляря на карнета ТИР като пряко дължащо тези суми лице, преди да предявят рекламация пред гарантиращата асоциация.
- 3) Член 203, параграф 3, трето тире и член 213 от Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността, изменен с Регламент (ЕО) № 1791/2006 на Съвета от 20 ноември 2006 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че обстоятелството, че получател е придобил или задържал стоки, за които е знаел, че са били превозвани под покритието на карнет ТИР, и фактът, че не е установено тези стоки да са били представени и манифестирани пред получаващото митническо учреждение, сами по себе си не са достатъчни, за да се приеме, че такъв получател е знаел или според обстоятелствата е трябвало да знае, че стоките са били отклонени от митнически надзор по смисъла на първата от посочените разпоредби, така че получателят да трябва да бъде признат за солидарен съдължник по митническото задължение по силата на втората от тези разпоредби.

Ilešič

Rosas

Toader

Prechal

Jarašiūnas

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 22 ноември 2017 година.

Секретар
A. Calot Escobar

Председател на втори състав
M. Ilešič